

1

CYGNUS   Nr 1, 2005

Medlemsblad för Östergötlands Astronomiska Sällskap
Vår hemsida finns på adressen: www.astronomi-oas.nu

Accepterar du som är medlem, att i stället för postutskick själv hämta CYGNUS via vår hemsida?

Sänd då ett brev till Lennart.Samuelssonsnabelaradostar.se
Byt *snabela* mot @ och säg att du vill vara med på ÖAS e-medlemslista.

Observera att vi nu infört *snabela* i stället för @ i våra e-postadresser. Orsaken är att vi vill minska risken att få alltför stor mängd SPAM i våra e-postlådor. Ersätt själv *snabela* med @ när du vill använda en sådan e-postadress.

KALLELSE

ÖAS kallar härmed till **årsmöte** den **17 mars 2005** med start **kl 18.30**.

Plats: Rum E324, 1 trappa upp i Fysikhuset, Linköpings universitet.

VÄLKOMMEN!

Före årsmötet får vi höra ett föredrag av Bengt Edvardsson, Uppsala, med titeln "Det kosmiska kretsloppet - om stjärnornas liv och atomernas historia".

Dagordning vid ÖAS årsmöte:

1. Årsmötet öppnas
2. Val av ordförande, sekreterare och justeringsman för årsmötet
3. Har årsmötet utlysts i tillräckligt god tid?
4. Dagordning
5. Verksamhetsberättelse för år 2004
6. Ekonomisk redovisning för år 2004
7. Revisorernas berättelse
8. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen
9. Val av ordförande och styrelseledamöter
10. Val av två revisorer
11. Val av valberedning
12. Program för 2005/2006
13. Landeryds observatorium och Värestugan
14. ÖAS e-medlemslista
15. ÖAS hemsida www.astronomi-oas.nu
16. Övriga frågor
17. Årsmötet avslutas

Kaffe eller te med en liten bulle eller kaka kommer att erbjudas till självkostnadspris.

Detta nummer av CYGNUS innehåller även verksamhetsberättelsen för 2004.

*Vi påminner om att årsavgiften bör betalas före utgången av **februari** för att kunna få första numret av Populär Astronomi.*

POSTADRESS

ÖAS
c/o Ulf Johnsson
Storskiftesgatan 83
583 34 Linköping
www.astronomi-oas.nu

TELEFON/e-post

Ulf Johnsson
Bostad: 013-211 306
Arbete: 013-24 32 34
Mobil: 070-593 3216
e-post: juo.snabela.comhem.punkt.se

POSTGIRO

431 37 13-2

ORDFÖRANDE

Lennart Samuelsson
Kvinnebyvägen 107
589 33 Linköping
Bostad: 013-15 53 60
e-post: lennart.samuelsson.snabela.radostar.se

Välkommen (oberoende av förväntat väder) till vårens sista **ÖAS observationskväll** tisdagen den **12 april kl 19.30** vid Landeryds observatorium. Vi träffas i dagsljus och Anders Wettergren förbereder oss i Värmestugan inför kvällens observationer (vi hoppas att vädret så tillåter) inom Lejonet och Jungfrun.

Astrokongress 2005

äger rum i Uppsala den **21-22 maj** i år. Den anordnas av Svensk AmatörAstronomisk Förening (SAAF) och Uppsala AmatörAstronomer (UAA).

Bland föredragshållarna finns Anders Wettergren från ÖAS och NAK.

Avgift 100 kr för SAAF-medlemmar och 150 kr för övriga (betalas på plats).

Mer information via www.saaf.se eller Johan.warell@home.se Tel 018-241342

Stjärnhimlens Tio-i-topp

Sammanställd av Sven Mårdh/NAK (här utan bilder).

Den fullständiga listan kan du ladda ner från NAK:s hemsida www.nak.se

10. Meteorskuren Draconiderna

Draconidernas moderkomet Giacobini-Zinner passerar de inre regionerna av solsystemet under sommaren 2005. Detta KAN innebära att vi får se fler Draconider än vanligt, men det är inte säkert. Maximum inträffar 8–9 oktober.

9. Planeter i grupp

Merkurius, Venus och Saturnus utgör en tät trio den 26 juni. Tyvärr står de samtidigt ganska nära Solen, så det hela blir svårobserverat. Använd fältkikaren och rikta den lågt mot nordväst så kan du få se denna sköna syn (till höger). Den 2 september står Venus nära Jupiter, men detta är än mer svårobserverat.

8. Månen närmar sig Plejaderna

Sent på Luciakvällen den 13 december kan du se Månen snudda vid Plejaderna. Under 2006 kommer vår granne att ockultera stjärnhopen flera gånger.

7. Månen ockulterar Antares I

Skorpionens huvudstjärna göms bakom Månen den 4 februari mellan kl 5.05 och 5.58.

6. Månen ockulterar Antares II

Den röda Antares gömmer sig igen den 27 april. Denna gång kan vi bara se slutet av ockultationen, som inträffar kl 1.12.

5. Ringa in Saturnus

Saturnus och dess månar är hyperaktuella under 2005 tack vare rymdsonderna Cassini och Huygens. Under året hittar du planeten i stjärnbilderna Tvillingarna och Kräftan. I mitten av september passerar Saturnus strax söder om stjärnhopen M 44.

4. Meteorskuren Perseiderna

De fantastiska Perseiderna ses bäst under den månfria natten mellan den 12 och 13 augusti.

3. Kometen Machholz

Årets ljusaste komet (med reservation för eventuella nya upptäckter) kan ses svagt för blotta ögat i början av året. Sökarkarta hittar du på NAK:s hemsida www.nak.se.

2. Mars tar över hösthimlen

Den röda planeten står i opposition den 7 november i stjärnbilden Väduren. Du kan då se ytformationer redan i ett litet teleskop. Mars blir inte lika stor som vid rekordoppositionen för två år sedan, men näst intill!

1. Solförmörkelse

”Bara” 37% förmörkas sett från Norrköping, men en solförmörkelse är alltid en solförmörkelse. Denna inträffar den 3 oktober. Bilderna nedan visar hur den ser ut kl 10.47, 11.17 respektive 11.47. Solförmörkelsen kan ses som ringformig i Spanien och nordöstra Afrika.

ÖAS VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2004, sällskapets 27:e verksamhetsår.

Medlemsantalet var totalt 122 vid utgången av 2004, vilket är en ökning med tre medlemmar från föregående år. Av dessa var 8 medlemmar juniorer.

Styrelsen har genomfört fyra protokollförda sammanträden under året. Styrelsens sammansättning har sedan årsmötet 2004-03-11 varit: Lennart Samuelsson (ordförande), Britt-Marie Borén (vice ordförande), Ulf Johnsson (sekreterare), Kjell Åberg (kassör), Ove Huzell (observatoriechef), Jakob Selbing (webb master) och Arno Platau (ledamot). Styrelsen kompletterades under våren med Åsa Thorén (ungdomsansvarig) och Anders Wettergren (adjungerad). Revisorer har varit Jan Lundgren och Leif Thuresson. Vid årsmötet utsågs en valberedning bestående av Jonny Martinsson och Carl-Olow Larsson (sammankallande).

Årsavgiften till ÖAS har under 2004 varit oförändrat 50 kr för juniorer. För övriga medlemmar var avgiften 100 kr, vilket var en höjning med 25 kr från föregående år. Medlem som genom ÖAS prenumererat på tidskriften *Populär Astronomi* och därmed har löst medlemskap i Svenska Astronomiska Sällskapet har totalt betalat 235 kr.

Vid sällskapets höstmöte 2004-11-11 beslutades att medlemsavgiften för år 2005 skall vara 100 kr för vuxen medlem och 50 kr för juniorer (båda oförändrade). Därutöver kan medlem genom att betala ytterligare 175 kr erhålla medlemskap i SAS och därmed få en prenumeration på *Populär Astronomi*.

Populär Astronomi har under 2004 utkommit med fyra nummer. 86 av ÖAS medlemmar har under 2004, genom sitt fulla medlemskap i ÖAS, prenumererat på tidskriften (att jämföra med 87 stycken 2003).

CYGNUS, ÖAS medlemsblad, har under 2004 utkommit med fyra nummer. Medlemsbladet har innehållit information till medlemmarna om genomförd verksamhet och korta referat av de föredrag som hållits på sällskapets möten. De medlemmar som så önskat har kunnat anmäla sig som e-medlem och har därmed genom e-brev fått information om aktuella händelser och sällskapets verksamhet samt om att nytt nummer av CYGNUS funnits att hämta på sällskapets hemsida på Internet. Vid utgången av 2004 var 56 av sällskapets 122 medlemmar registrerade som e-medlemmar.

Astronomiska observationer vid Landeryds observatorium har under 2004 i sällskapets regi genomförts vid 20 bokade visningstillfällen för totalt 345 deltagare (bör maximeras till 15 per tillfälle). Under hösten har Anders Hartman ordnat så att all bokning av visningar sker via vår hemsida. Detta fungerar nu mycket bra, men på grund av elektronikproblem hos vårt teleskop och dåligt väder har vi bara kunnat ordna ett fåtal visningar under hösten. Ett antal ÖAS-kvällar och enskilda observationer/fotograferingstillfällen har dessutom genomförts.

Övrig föreningsverksamhet

- Värmestugan vid observatoriet har under 2004 kompletterats med plåt på taket och handikapptoaletten har färdigställts. Värmestugan har under året utnyttjats flitigt både i samband med fotograferingar och för mötesverksamhet (max 15 personer). Sedan 2004-03-02 har en "loggbok" förts där verksamheten i Värmestugan har noteras. Till och med och 2004-11-25 har 37 verksamhetstillfällen noterats.
- I Observatoriet har elinstallationen försetts med jordfelsbrytare och planen söder om Observatoriet har asfalterats.

- En ny verksamhetsform har inletts under året. Anders Wettergren har förberett ett observations-TEMA för varje ÖAS-kväll. Detta har inneburit att vi har haft verksamhet i Värmestugan även när observationsvädret varit ofördelaktigt.
- Under en av ÖAS-kvällarna arrangerades ett särskilt ungdomstema. Kvällen var bra ur observationshänseende och samlade många medlemmar och andra besökare.

ÖAS föreningsmöten

2004-02-05	Vinterns stjärnhimmel (Värmestugan)	Diskussions- och informationsträff i samarbete med NAK 12 deltagare.
2004-03-11	ÖAS årsmöte (Linköping)	20 medlemmar och 8 övriga deltog i årsmötet. Mötet inleddes med ett föredrag av professor Lennart Lindegren, Lunds universitet, om astronomiska avståndsmätningar från Tycho till Hipparcos och om det framtida rymdprojektet Gaia.
2004-11-11	ÖAS höstmöte (Linköping)	25 medlemmar/åhörare deltog i höstmötet. Föredrag av professor Bo Thidé, Uppsala & Växjö på temat "Från Big Bang till solstormar - nästa generationens radioteleskop öppnar för första gången långvägsfönstret mot Universum".

Övrig utåtriktad verksamhet

- Venuspassagen fördunklades av mycket moln som drev över Östergötland. Men på Stora Torget i Linköping anordnade Lennart Samuelsson visning av Venuspassagen för allmänheten och under den sista halvtimmen av skådespelet kunde många besökare se Venus mot solskivan via ett filterskyddat Questar-teleskop (3,5"). Några fotografier togs vilka kan ses på sällskapetets hemsida.

Linköping 2005-02-20

.....
Ulf Johnsson
Sekreterare

.....
Lennart Samuelsson
Ordförande